

להמשיך בימי השבוע

ה. כמו כן יש להמשיך זאת בימי השבוע, כפי שכמה נוהגים שכשיצואים לנסיעה, לוקחים בדרך גם ספר משניות, "שונה הלכות בכל יום", ולומדים משניות בהיותם בדרך⁸.

ו. גם אלו שבשנים שעברו לא נהגו, או על כל פנים לא הקפידו, ללמוד פרקי אבות בכל שבתות הקיץ⁹ - יקבלו על עצמם בשנה זו ללמוד בכל שבתות הקיץ¹⁰. ולא להסתפק באמירה בלבד, אלא ללמוד על כל פנים משנה אחת בכל פרק לעיון¹¹.

ז. אלו¹² שעד אתה לא היו רגילים בזה, או שעל כל פנים לא נזהרו בזה¹² - התיקון לזה הוא¹³ שישפיעו גם על יהודי אחד (על כל פנים) נוסף שלא ידע ממנהג זה, שיתחיל באמירת פרקי אבות¹³.

ח. כדאי לפרסם מנהג זה, כדי שגם אלה (שמתפללים בסידורים אחרים) שנהגו עד עתה ללמוד פרקי אבות בשבתות שבין פסח לעצרת בלבד, יוסיפו וילמדו פרקי אבות בכל שבתות הקיץ¹⁴.

ט. גם בשבתות אלו שלומדים בפועל ובגלוי¹⁵ פרקי אבות, צריך להיות גם הענין דחזרת דא"ח ברבים כו'. (ואדרבה, בעמדנו בשבתות שבימי ספירת העומר שהיא "ממחרת השבת" - "בין פסח לעצרת", ההכנה למתן תורה - ישנה הדגשה מיוחדת על כל עניני התורה, כולל ובמיוחד - פנימיות התורה)¹⁵.

י. בשבת(ות) שלפני ראש השנה [אומרים המשנה ד"כל ישראל"] בהקדמה לשני [ה]פרקים¹⁶.

המעשה הוא העיקר

פרקי אבות¹

ללמוד על כל פנים משנה א' עם מפרשי המשנה

א. פרקי אבות הם חלק מתורה שבעל פה שלימודה צריך להיות בהבנה והשגה דוקא. ולכן אין להסתפק באמירת פרקי אבות [כדבעי, הדיוק באמירת כל התיבות בשלימותן²] אלא צריכים ללמדם בעיון, כראוי בתורה שבעל פה³.

ב. לא תובעים מכל אחד ואחת שילמד בעיון את כל המשניות דכל פרק בכל שבת ושבת, מכיון שמסתמא ענין זה יקשה להביאו לידי פועל. אבל על כל פנים משנה אחת בכל פרק, יש ללמוד בעיון כדבעי בתורה שבעל פה [בפרט התמימים⁴].

ג. היינו, שנוסף לאמירת המשניות בנוסח דאדמו"ר הזקן המודפס בסידור, יחזיק לידו גם כן ספר משניות עם מפרשי המשנה, על כל פנים ספרי המשניות עם עיקר תוספות-יום-טוב ופי' הרע"ב, וילמד מתוכם על כל פנים משנה אחת עם המפרשים⁶.

לעורר על זה בבתי כנסיות

ד. יש לעורר בנוגע לאלו שהולכים להקהיל קהילות בבתי-כנסיות, שיעוררו - הן בנוגע לקיום המנהג של אמירת פרקי אבות, והן בנוגע ללימוד משנה אחת בעיון⁷.

1) וזאת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמח ואילך, והוא על אחריות המלקט בלבד.

להעיר מש"פ שמיני תש"נ - התוועדות ע' 96: "הפעולה דאמירת פרקי אבות בשבתות הקיץ נמשכת גם על כל השבתות (וכל ימי השבוע) שבתקופת החורף". וראה לקמן הערה 15.

2) ראה ש"פ שמיני תש"נ - התוועדות ע' 96: "כיון שנמצאים בשבת . . . שבה נעשית הפתיחה לאמירת פרקי אבות על כל השנה כולה - הרי זה הזמן המתאים לעורר שנוסף על האמירה דפרקי אבות כדבעי (הדיוק באמירת כל התיבות בשלימותן), יש להשתדל גם בנוגע למחשבה וכוונה (הבנת הענינים)".

3) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א'. ראה ר"ד משיחת ש"פ קורח תנש"א: "ואעפ"כ נעשה המנהג במשך הדורות שאומרים פרקי-אבות, ללא ההבנה והשגה שבו. והטעם שעושים כך מכיון שעסוקים בענינים אחרים, והולכים לחזור מאמרי דא"ח כנהוג, ועד "לאפשא לה" - שמחדשים בתורה, בפנימיות התורה ובנגלה דתורה. ויש ללמד זכות על מנהג זה, שמכיון שלימוד פרקי אבות בא לאחר ובהמשך לתפילת מנחה וכו". וראה משיחת ש"פ קורח תנש"א הערה 123 - התוועדות ע' 406: "וי"ל הטעם על זה (אף שבתושבע"פ צ"ל לימוד והבנה) - כי אמירת פרקי אבות באה בהמשך לתפילה (תפילת מנחה), שענין התפילה אינו לימוד (ואדרבה, בלשון הידוע אני מתפלל לדעת זה התינוק), ולכן גם אמירת הפרק אינה בגדר לימוד ל"כ - כנראה בפועל בהנהגת הרוב".

4) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "האמור שייך במיוחד לתלמידי התמימים, שזוהו ענינם לימוד התורה בפירושי, בהבנה והשגה".

5) שם: "מכיון ש"איני מבקש . . . אלא לפי כח". ראה ש"פ במדבר, ויום ב' דחה"ש תנש"א - התוועדות ע' 275: "ומה טוב - שילמדו משנה אחת (או כמה משניות) בעיון, בהבנה והשגה".

6) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "שהם התושבע"פ בתושבע"פ גופא".

7) ר"ד משיחת ש"פ קורח תנש"א.

8) ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א'.

9) ראה משיחת ש"פ שמיני תנש"א הערה 133 - התוועדות ע' 132: "ולהעיר מהמנהג המפורסם ללמוד ולחזור חסידות לאחר תפילת מנחת שבת. אבל מובן, שזהו בהוספה על קיום דברי אדה"ז בסידורו בנוגע אמירת פרקי אבות בשבתות אלו".

10) ראה ר"ד משיחת ש"פ נשא התוועדות א': "זהו הלימוד וההוראה לפועל, שימשיכו בלימוד הפרקי אבות בכל שבתות הקיץ. אע"פ שמי שאינו נוהג כן א"א לבוא אליו בטענות, משום שטוען הוא שאדה"ז בעצמו מחלק בין קודם מ"ת ולאחריו - אעפ"כ, יש להוסיף בזה ולא להסתמך על ההיתר הנ"ל, ולהמשיך באמירת ולימוד הפרקי אבות בכל שבתות הקיץ". וראה ש"פ שמיני תש"נ - התוועדות ע' 96: "כמ"ש רבינו הזקן בסידורו "ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ", אשר, כן הוא גם מנהג חב"ד וכו". ועוד. ולהעיר מראשי דברים דש"פ נשא, "ב סיון התוועדות (א) תנש"א: כמו שמצינו כ"כ מאמרי חסידות שניאינו, כמו שמצינו כמה וכמה מאמרי חסידות שנאמרו בשבתות הקיץ המיוסדים על מאחז"ל מהפרק דפרק"א באותה השבת".

11) ר"ד משיחת ש"פ במדבר תנש"א: "...לעיון כפי שנדרש בתושבע"פ". וראה ראשי דברים מהתוועדות (א) ש"פ נשא, "ב סיון תנש"א: "וכמ"כ נהגו רבותינו נשיאינו, כמו שמצינו כ"כ מאמרי חסידות שניאינו שנאמרו בשבתות הקיץ המיוסדים על מאחז"ל מהפרק דפרק"א באותה השבת".

12) ר"ד משיחת ש"פ שמיני תנש"א: "ישנם כאלו שמסיבות שונות ומשונות מנהג זה אינו תופס מקום אצלם, ובפרט, שזמן הלימוד בפרקי אבות הוא לאחר תפילת המנחה, שאז ה"ז זמן של לימוד חסידות, וחזרת מאמר דא"ח וכו"ב. - אעפ"כ מכיון שאדה"ז כותב בסידורו "נוהגין לומר פרקי אבות כו", ולא עוד אלא שמסיים "ויש נוהגין כך כל שבתות הקיץ", הרי ברור שיש להקפיד על מנהג זה. וממילא גם אלו וכו".

13) שם: "שמכאן ולהבא יקפיד בכפליים. כלומר: נוסף לזה שהם עצמם יתחילו להזהר בזה מכאן ולהבא - ישפיעו גם וכו".

14) ש"פ נשא תש"נ - התוועדות ע' 297: "על יסוד מ"ש רבינו הזקן בסידורו השוה לכל נפש - גם לאלה שמתפללים בסידורים אחרים - ש"יש נוהגין כך כל שבתות הקיץ".

15) ראשי דברים מהתוועדות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר תנש"א: "ולהוסיף, שכל ענינים אלו שייכים גם לכל שבתות השנה. אע"פ שהלימוד ואמירת הפרקי-אבות הוא אך ורק בשבתות הקיץ, ולא עוד אלא, שעיקר המנהג הוא בשבתות "שבין פסח לעצרת" - הרי מובן שכל הענינים שבפרק"א נמשכים בכל שבתות השנה. אע"פ שהעבודה אז בגלוי היא לא באמירת פרק"א, אלא בחזרת ענינים דפנימיות התורה, וכי"ב. וכמ"כ לאיך גיסא, גם בשבתות אלו וכו".

16) ש"פ ניצבים-וילך תש"נ הערה 34 - התוועדות ע' 293.